

॥ ३० ॥ ३१ ॥ अंतरंदूतः ॥ ३२ ॥ बीजंभक्तेनसंपादितंचेदभक्तदौर्बल्ययथाभवति एवमस्यधनोराजाप्रजाभिर्नरक्षितोनश्यति नष्टेचतस्मिस्सर्वाःप्रजाअपिनश्यतीत्यर्थः एतत्पूर्वार्थोक्तंदर्शनंशास्त्रं ॥
 ॥ ३३ ॥ अदृत्याजीविकायाअभावेनयस्यराष्ट्रंअवसीदति योवावैदेशिकोदेशांतरोपजीवीतस्यराज्ञोजीवितंधिकु ॥ ३४ ॥ राज्ञोमूलंदीर्घकारणंकोशोबलंच त
 त्रापिकोशोबलस्यमूलंतद्वलं धर्मश्चप्रजानांमूलंअतःसर्वस्यमूलंभूतंकोशंवर्धयेत् ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ कारणात्तदृष्टात् राजारक्षार्थंप्रजाःकर्षन्मदोषंप्रामोति ॥ ३७ ॥ अन्यत्आपदिप्रजापीड
 नमप्यर्थीभवति अपरंअपीडनंविपरीतंअनर्थार्थंभवति यदप्यन्यत् अनर्थार्थंअर्थाभावाथंकुंजरपालनादिभवति तदेवहार्थस्यकारणंउत्पादकंभवति एवमिति सार्धः ॥ ३८ ॥ यज्ञा

परस्परंहिसंरक्षाराराष्ट्रेणचापदि ॥ नित्यमेवहिकर्तव्याएषधर्मःसनातनः ॥ ३० ॥ राजाराष्ट्रंयथापत्सुद्रव्यौघैरपिरक्षति ॥ राष्ट्रेणराजाव्यसनेरक्षितव्यस्तथा
 भवेत् ॥ ३१ ॥ कोशंदंडबलंमित्रंयदन्यदपिसंचितं ॥ नकुर्वीतांतरंराष्ट्रेराजापरिगतःक्षुधा ॥ ३२ ॥ बीजंभक्तेनसंपाद्यमितिधर्मविदोविदुः ॥ अत्रैतच्छृंख
 स्याद्दुर्महामायस्यदर्शनं ॥ ३३ ॥ धिक्तस्यजीवितंराज्ञोराष्ट्रंयस्यावसीदति ॥ अदृत्यान्यमनुष्योपियोवैदेशिकइत्यपि ॥ ३४ ॥ राज्ञःकोशबलंमूलंकोशमूलं
 पुनर्बलं ॥ तन्मूलंसर्वधर्माणांधर्ममूलाःपुनःप्रजाः ॥ ३५ ॥ नान्यानपीडयित्वेहकोशःशक्यःकुतोबलं ॥ तदर्थंपीडयित्वाचदोषंप्राप्तुंनसोहति ॥ ३६ ॥ अकार्य
 मपियज्ञार्थंक्रियतेयज्ञकर्मसु ॥ एतस्मात्कारणाद्राजानदोषंप्राप्तुमर्हति ॥ ३७ ॥ अर्थार्थमन्यद्भवतिविपरीतमथापरं ॥ अनर्थार्थमथाप्यन्यत्तत्सर्वव्यर्थकार
 णं ॥ एवंबुद्ध्यासंप्रपश्येन्मेधावीकार्यनिश्चयं ॥ ३८ ॥ यज्ञार्थमन्यद्भवतियज्ञोऽन्यार्थस्तथापरः ॥ यज्ञस्यार्थार्थमेवान्यत्तत्सर्वयज्ञसाधनं ॥ ३९ ॥ उपमामत्रव
 द्यामिधर्मतत्त्वप्रकाशिनीं ॥ यूपंछिंदंतियज्ञार्थतत्रयेपरिपंथिनः ॥ ४० ॥ द्रुमाःकेचनसामंताध्रुवंछिंदंतितानपि ॥ तेचापिनिपतंतोन्यान्निघ्नंत्येववनस्पती
 न ॥ ४१ ॥ एवंकोशस्यमहतोयेनराःपरिपंथिनः ॥ तानहत्वानपश्यामिसिद्धिमत्रपरंतप ॥ ४२ ॥ धनेनजयतेलोकबुभौपरमिमं तथा ॥ सत्यंचधर्मवचनंय
 थानास्यधनस्तथा ॥ ४३ ॥ सर्वोपायैराददीतधनंयज्ञप्रयोजनं ॥ नतुल्यदोषःस्यादेवंकार्यकार्येषुभारत ॥ ४४ ॥

र्थमिति यथापश्यादिकंयज्ञार्थंयज्ञश्चचित्तसंस्कारार्थः पश्यादिकंयज्ञःसंस्कारश्चेत्त्रयंअर्थार्थमोक्षार्थंभवति एवंदंडःकोशार्थंकोशोबलार्थंबलंशत्रुपराभवार्थं कोशोबलंजयश्चेत्त्रयंराष्ट्रपुष्ट्यर्थमितिभा
 वः ॥ ३९ ॥ ४० ॥ सामंताः प्रतिपक्षभूताः ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ यथानास्सधनस्तथेतिजीवन्मृतत्वमधनस्योक्तं ॥ ४३ ॥ यज्ञार्थं धनं सर्वेऽप्यनिषिद्धैरुपायैराददीत परंतुकार्यकार्येषुविहितनिषिद्धेषुआपदिप्रजापीडनं
 विहितंतेदेवानापदिनिषिद्धंतथाभूतेष्वर्थेषुतुल्यदोषो नस्याद्देशकालानुसारेणकार्यमप्यकार्यंभवत्यकार्यमपिकार्यंभवतितत्र विपरीतंनप्रतिपद्येतेतिभावः ॥ ४४ ॥